

'E anga fēfē ha'a ku hoko ko ha "tangata'i-ope" tāsipinga?

'I he fononga'anga 'o e mo'ui ko eni 'oku 'i ai e ngaahi tu'utu'uni fekau'aki mo e me'a ke fai mo e me'a ke 'oua ke fai, 'oku tatau tofu pē mo e 'initaneti 'oku 'i ai mo hono ngaahi tu'utu'uni. 'I he taimi te ke ngaue'aki ai 'a e 'initaneti 'oku ke hoko leva ko e tangata'i-ope 'a ia ko ha tokotaha ma'unganofa pe lata he ngaluopé. 'Oku 'uhinga eni 'e fiema'u ke ke ngāue fakapotopoto, ngāue'aki e taukei mo e 'ilo ke ke mahino'i 'a e ngaahi me'a 'oku ke sio ai 'i he 'initaneti, pea mo e anga ho'o fehokotaki mo fetu'utaki mo e kakai kotoa pē 'i ha founga 'oku lelei.

Ko e hā ho'o 'alunga-he-opé pe "digital footprint"?

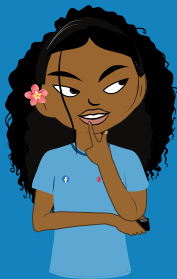
Ko ho 'alunga-he-opé (digital footprint), ko 'koe' ia 'i he taimi 'oku ke ngaue'aki ai 'a e 'initaneti, pe 'i hono fakalea 'e tahá ko ho'o ngaahi tō'onga kotoa ia 'i he 'initaneti 'o 'ilo'i 'aki koe. Ko e katokātoa ia 'a e ngaahi me'a kotoa pē 'oku ke fai he 'initaneti 'Oku kau ai e 'ū 'imeili mo e 'ū fekau 'oku ke tukuange atu: fakamatala 'oku ke vahevahe pe tufaki atu; uepisaiti 'oku ke 'a'ahi pe hū ki ai; ngaahi 'ata 'oku ke tuku atu; mo e 'uuni me'a 'oku ke sai'ia (like) ai, vahevahe (share) pe fai ha'o lau ki ai 'i he mitia sōsiale.

'I ho'o hoko ko ha tangata'i-ope fakapotopoto, 'oku totonu ke ke:

1. Faka'aonga'i ha ngaahi founga ke malu'i 'aki ho'o 'ū fakamatala.
2. Tokanga lelei ki he me'a 'oku ke vahevahe pea ke fakakaukau kimu'a pea ke toki tukuange ha'o fa'u.
3. Toka'i e kakai kehé pea fakafeohi 'aki e faka'apa'apá mo kinatuolu.
4. Mapule'i e me'a 'oku ke sio mo vahevahé, ko hai 'oku ke fehokotaki mo iá, mo e anga hono fakahoko.
5. Lava 'o tala e faingata'a'ia'angá kimu'a pea hokó pea fai ha me'a ke ke hao ai.

Kamata Leva he 'Ahó ni

Taimi kotoa pē 'oku ke vahevahe ai ha'o fa'u, tā pe ko ha'o lau pe fakakaukau 'i he 'initaneti, tomu'a fakakaukau pe ko e hā e me'a 'oku ke loto ke 'ilo 'e he kakai fekau'aki mo koé - pea mo e me'a 'oku 'ikai te ke loto ke nau 'ilo ki ai. 'E lava eni ke tokoni ki hono malu'i ho'o ngaahi fakamatala taautahá pea mo ho'o 'alunga-he-opé (digital footprint), mei he kakai te nau feinga pau'u atu 'aki kia koe, pe ke ma'u'aki ha monū ma'a kinautolu.

"'Oku ou tomu'a fakakaukau pea u toki vahevahe atu"

"'Oku ou fai ki he kotoa pē 'a e me'a 'oku ou loto ke fai mai kiate au"

"'Oku ou lava 'o malu'i lelei au koe'uhi 'oku hao mo malu 'a 'eku founga ngāue 'i he 'initaneti"